

Karin Fossum

De fluisteraar

Literaire thriller

Deel 1

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Mooi was ze niet en dat wist ze zelf ook wel, ze liep zoals alle schuchtere vrouwen doen, voorzichtig voortstappend met een verontschuldigende blik in de ogen. Zonder de wens om plaats in te nemen, zonder de hoop om indruk te maken of zelfs maar geloofd te worden, of om in wat voor opzicht dan ook serieus genomen te worden. Ruim veertig jaar lang had de spiegel het haar ingewreven dat ze geen schoonheid was en ze had haar hoofd gebogen en het feit geaccepteerd. Als de wind een vonk had meegevoerd, had haar haar waarschijnlijk vlam gevat, het was droog als hooi en zij zag bleek als papier. Ze droeg een nylon werkjas met grote, diepe zakken waar absoluut niets in zat omdat die grondig waren doorzocht en geleegd. Op het borstzakje, dat zich ter hoogte van haar hart bevond, zat een rood met groen geborduurd logo waarop met grote letters het woord EUROPRIS te lezen was. Haar witte hals werd ontsierd door een lelijk litteken van een wond die slecht was geheeld. Ze was erg mager,

wellicht anemisch, ze had rood haar en sproeten. Maar ondanks haar kleurloosheid stroomde er wel degelijk bloed door haar aderen, vooral op dit moment, nu ze voor hem stond om tekst en uitleg te geven. Met haar handen weggestopt in de nauwgezet onderzochte jaszakken. Ze wachtte op toestemming om te gaan zitten, ze durfde geen initiatief te nemen. Sejer had jarenlang talloze mensen ondervraagd, maar niemand zoals zij.

Zorgvuldig schoof hij de stoel bij, de poten mochten niet over de vloer schrapen en iemand storen. Ze was nooit eerder met justitie in aanraking geweest, ze mocht hem niet irriteren, provoceren of zijn woede opwekken. Opeens zag ze de hond van de hoofdinspecteur, die bij het raam lag en nu overeind kwam en naar haar toe liep. Frank Robert, een kleine, dikke sharpei, was met al zijn rimpels en plooien een charmant schepsel, alsof hij een te grote jas droeg, net als zijzelf. De hond ging op zijn achterpoten staan en legde zijn zware kop in haar schoot. Zijn ogen, die in de plooien maar nauwelijks te zien waren, ontroerden haar onmiddellijk, en eventjes was ze de ernst van de situatie vergeten. Haar blik lichtte op met een sprankje vreugde. Ook haar ogen wa-

ren kleurloos, de iris was licht als water en haar wenkbrauwen, dun als marterhaar, waren nauwelijks zichtbaar. Een hond had ze daar niet verwacht en al helemaal geen exemplaar dat op die manier naar haar toe kwam, vol overgave en zonder reserve. Ze was er niet aan gewend dat haar aanwezigheid enthousiasme opwekte, niet bij mensen of bij dieren. Als rasechte flikflooier bleef Frank op de groene jas van Europris staan kwijlen. Toen ze op hield hem te aaien, legde hij een poot op haar schoot en hoopte op meer.

‘Frank’, zei Sejer. ‘Hou op, ga liggen.’

De hond drentelde terug naar zijn plaats, een dekbed dat hij zodanig met zijn poten had bewerkt dat het iets van een nest weg had. De vele kilo’s overgewicht maakten hem traag en elk bevel van zijn baas werd zorgvuldig geïnterpreteerd en beoordeeld voordat hij er gehoor aan gaf, en kostte dus tijd. Bovendien was hij al op leeftijd. Zicht, gehoor en soepelheid waren merkbaar afgenomen.

‘Laten we elkaar tutoyeren’, zei de hoofdinspecteur. ‘Ik ben Konrad.’

Hij stak zijn hand uit.

‘Ragna’, fluisterde ze. ‘Riegel.’

‘Zoals de chocoladerepen’, zei Sejer met een

glimach. ‘Die vond ik zo lekker toen ik klein was, en ze kostten maar dertig øre. Iedereen kon zich een Riegel veroorloven.’

Hij had de woorden nog niet uitgesproken of hij beseftte wat hij had gezegd, maar ze moest glimlachen en het ijs was gebroken.

Haar hand, smal en wit, lag een ogenblik in de zijne. Hij merkte de krachteloosheid op, de bescheiden handdruk was warm en droog, maar ze vertoonde geen teken van angst, ook al sloeg ze snel haar blik neer. De handdruk was de eerste stap naar wat niet te vermijden was. Alles wat besproken moest worden, uitgelegd en begrepen.

Stiekem nam ze hem op. Hij deed haar denken aan oud houtwerk of aan boomstammen in een rivier, iets zwaars en drijvends. Hij was een stuk ouder dan zij, lang en grijs. Gekleed in een eenvoudig overhemd met een donkerblauwe stropdas. Op de stropdas prijkte een geborduurde kers met groene blaadjes. Die kwam niet uit de fabriek, dacht Ragna, iemand, waarschijnlijk een vrouw, had zich met naald en draad uitgesloofd om hem dit kleine vruchtje te geven als blijk van liefde.

‘Nu ga je natuurlijk werken aan een vertrouwensband tussen ons’, fluisterde ze. ‘Met geen

woord noem je waarom ik hier zit, daar blijf je een hele tijd over zwijgen. Langzaam warm je me op, tot ik als een maiskorrel in de pan openplof en mijn binnenkant naar buiten puilt.'

'Vertrouwen zou fijn zijn', zei Sejer. 'Zou je dat willen?'

Ragna had geen enkele verwachting. De politie was alleen maar uit op haar bekentenis, als ze die hadden konden ze haar in staat van beschuldiging stellen en de zaak voor de rechter brengen. En zich op de volgende zaak concentreren.

'Ja, graag', fluisterde ze. 'Vertrouwen zou fijn zijn.'

Hij wist dat ze geen stem had. Die was ze een paar jaar geleden kwijtgeraakt toen ze aan haar keel moest worden geopereerd, een kleine ingreep die fatale gevolgen had en haar stembanden voorgoed had verwoest. Bovendien was de wond slecht geheeld, ze had er een grof, rafelig litteken aan overgehouden dat voor iedereen zichtbaar was en nog steeds een rode kleur had. Hij dacht dat ze het misschien vaak verborg onder een sjaal of een coltrui. Nu maakte het haar niet uit. Haar naakte, beschadigde hals was een deel van haar verklaring. Maar ook al kon ze alleen fluisteren, hij kon haar prima ver-

staan. Ragna articuleerde beter dan de meeste mensen. Ze maakte volop gebruik van de spieren in haar gezicht, met haar tong en lippen gaf ze de woorden duidelijk vorm. Bovendien raakte Sejer snel aan de situatie gewend. Hij scherpte zijn zintuigen, las haar mond en besteedde aandacht aan haar mimiek, wat hij overigens altijd deed als hij iemand verhoorde. Juist in deze situatie waarbij hij zo zat, recht tegenover iemand die iets te vertellen had, een verhaal over angst en woede of een gevaarlijke tegenstander, over een noodzakelijk verweer, een ernstig ongeluk of vurige haat, was hij in zijn element, ondanks zijn leeftijd. Er kwam een jeugdherinnering bij hem op. Van toen de jongens op het schoolplein gingen vechten en na afloop tegen de leraar die hun een standje gaf de gebruikelijke verklaring aflegden: dat die ander was begonnen.

‘Ragna’, zei hij ernstig. ‘Je zit nu achtenveertig uur in voorarrest. Voorlopig moet je hier vier weken blijven, daarna zal dat met nog eens vier weken worden verlengd, en daarna nog eens en nog eens. Kun je dat volhouden?’

‘Ja, hoor’, fluisterde ze.

‘Ben je in staat contact te maken met de bewakers en aan te geven wat je nodig hebt? Ook al zal je verzoek niet altijd worden ingewilligd?’

‘Ik heb niets nodig. Ik krijg eten en drinken. Ik heb mijn eigen dekbed. Net als Frank.’

Ze knikte naar de hond.

‘Hij krijgt in elk geval wat hij nodig heeft’, voegde ze eraan toe, waarmee ze op de overtolige kilo’s doelde.

Deze sneer werd met een vriendelijke glimlach geuit, misschien als een kleine vergelding voor zijn opmerking over de chocoladereep.

‘Ik weet dat je geen familie hebt,’ zei Sejer, ‘of vergis ik me?’

‘Ik heb een zoon’, fluisterde Ragna snel. ‘In Berlijn. Maar hij komt nooit thuis. Hij heeft ook niemand, hij runt daar een hotel. Hij stuurt me altijd een kerstkaart of een verjaardagskaart. Ik was nog maar zeventien toen ik hem kreeg.’

‘Hoe heet hij?’

‘Rikard Josef.’

‘En zijn vader?’

Ze schudde haar hoofd.

‘Waarom komt je zoon nooit thuis?’

Ze haalde haar smalle schouders op en wendde haar blik af. Sejer zette de afwezige zoon apart als een stuk bagage dat hij voorlopig niet nodig had.

Terwijl ze met elkaar praatten observeerde hij haar schuchtere verschijning. Stil en stijf zat

ze op haar stoel, bijna alsof ze wachtte op een bevel, duidelijk onder de indruk van de autoriteit die hij vertegenwoordigde. Toch wist hij dat ze naarmate de tijd verstreek, na een paar uur of een paar dagen, langzaam zou ontdooien. Ze zou gaan bewegen, haar handen gebruiken, van houding veranderen, voorover leunen of juist achterover, hij had het eerder gezien. Maar niet zoals de opstandigen of de agressievelingen die hij vaak tegenover zich had gehad. Die zaten meestal over de tafel gebogen en zetten hun woorden kracht bij met een gebalde vuist, of ze rammelden met hun stoel om maar zo veel mogelijk lawaai te maken. Sommigen liepen stampend door het vertrek, vloekend en tierend, terwijl ze de woorden uitschreeuwden die hij zo vaak op het schoolplein had gehoord: **Hij is begonnen!**

Ragna kon nooit haar stem verheffen. Die wetenschap had haar een stoïcijnse kalmte gegeven die haar op haar plaats hield, of misschien wel gevangen. Het valt niet mee om uit je vel te springen als je niet kunt schreeuwen. Zij hoort hier niet, dacht hij, ze heeft alles op orde. Een oud huis aan de Kirkelina dat ze van haar ouders heeft geërfd. Een baan en aardige collega's. Weliswaar verdiende ze niet veel, maar ze

was alleen en hoefde geen hypotheek te betalen. Evenmin leek ze een vrouw met dure gewoontes en dat ze drugs gebruikte was onwaarschijnlijk. Toch zat ze op de stoel tegenover hem.

‘Heb je een geluidsopname van je stem uit de tijd dat je nog kon praten?’ vroeg hij.

De waterblauwe ogen werden groot van verbazing. Nog nooit had iemand haar dat gevraagd, helemaal niemand. Ze dacht snel na, zo voelde het kennelijk als een vrouw over haar overleden kind mocht praten. Over een dood kind praten, de rest van haar leven, tegen een persoon die niet bang was om het verdriet nieuw leven in te blazen.

‘Waarom vraag je dat?’ fluisterde ze. De vraag deed haar goed en haar wangen kleurden rood.

‘Ik ben gewoon nieuwsgierig’, antwoordde Sejer. ‘Als je een opname had, zou ik vragen of ik die mocht horen. Ik probeer me voor te stellen hoe je praatte toen je dat nog kon.’

‘Er is geen opname’, antwoordde Ragna. ‘Maar iedereen zei dat het klonk alsof ik een jong meisje was. Als er een onbekende belde, een verkoper bijvoorbeeld, en ik opnam en mijn naam zei, Ragna Riegel, werd er steevast gevraagd: “Is je vader of moeder ook thuis?” Dat